

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Johannis Meyeri S. Literarum Doct. & Prof. Uxor
Christiana Sive De Conjugio Inter Duos Deque Incestu Et
Divortiis, Dissertationes Tres**

Meier, Johannes

Amstelædami, 1688

Cap. VII. Leges Deut. XXI. 15. & XXV. 1. neutiquam Polygamiam probant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40272

fit nobis norma vivendi, ubi ipse normam verbi Dei non observavit.

CAPUT VII.

Neque leges Deut. XXI. 15. & XXV. 1. polygamiam probant.

Addunt Theophilus Aleth. cum Ath. Vincentio Thesi LXXIII. & Arcuarius pag. 132. 133. 134. famosam objectionem, ex Deut. XXI. 15. כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והשנואה והיה הכן הכנר לשניאיה *Si fuerint alicui dua uxores, una dilecta & altera exosa, pepererintque ei filios dilecta & exosa: fuerit autem filius primogenitus ejus, qua exosa est &c. Ubi Moses (verba sunt Theophili) expressissime loquitur de polygamia simultanea, & rixis ex polygamia oris, & modum rixas finiendi proponit, quo omnino supersedere potuisset, si polygamiam ipsam ceu antecedentem causam prohibuisset. Quod cum intermiserit, polygamiam approbasse, volunt. Grotius etiam hanc legem satis claram esse putat, plures uxores permittentem.*

II. Respondeo I. cum Clariss. Spanhemio Par. III. Dub. Evang. CXXII. supponi, non probari, uxores illas eodem tempore convixisse marito; nihil obstare, unam ex uxoribus illis vel mortuam intelligi, vel repudiatam, & illi superinductam aliam; ideoque polygamiam successivam æque ibi designari posse, ac simultaneam. Ath. Vincentius scribit, antipolygamum quidem explicare de successivis uxoribus, se autem nescire, an ullus veterum vel recentiorum ipsi hac in parte præiverit. Hic vides, Athanasi, præivisse celeberrimum Theologum F. Spanhemium, cui calculum suum addit, quem alias citare soles, Calovius. Frustra excipitur ab Arcuario, ordinem verborum inferre polygamiam, quod primogenitus sit ex exosa, & secundo matrimonio, dilectæ assignato loco priore, non posteriore, ut hæc dici nequeat post exosam ducta. Non enim necessario exosa posterior ducta est, etsi hoc in loco posteriori loco collocetur, cum potius propter exosam alia olim duceretur magis dilecta, uti in Jacobo videre est, etsi ille Leam & Rachelem simul habuerit. Quidni ergo primogenitus ex exosa mortua vel repudiata, adeoque e secundo matrimonio dicatur ortus?

III. *Inst.* odium & amorem duas viventes uxores innuere, quod

quod isti adfectus certum objectum respiciant, quo sublato, tolli odium ejusque effecta? Resp. Non negari, odium & amorem supponere subjectum, quod odio vel amore dignum judicatum, cum existeret, cujus tamen effecta post mortem manent. Exemplum habemus in Jacobo & Esau, eorumque posteritate Mal. 1. 2. 3. Si vero exosa sit repudiata, cessat hæc objectio. *Inst.* 3. De una dici, quod vir eam diligat, de altera, quod vir eam odio habeat. Si igitur amor probet, dilectam adhuc vivere, odium etiam probabit, exosam vivere. Resp. Non dici, quod unam diligat, alteram odio habeat activa forma, sed com. 15. 16. 17. semper אהבה & שנאה forma passiva *dilecta* & *exosa*, qualis vocari potest post mortem, sicut Abraham amicus Dei Ies. xli. 8. Lazarus amicus Christi Joh. xi. 11. *Inst.* 4. Æque verba שתי נשים *duas uxores* significare hoc loco, ac Gen. iv. 19. apud Lamechum. Resp. Alia illic sunt, quæ docent, duas illas simul habuisse Lamechum com. 23. *Dixit Lamech suis uxoris, O Ada & Zilla, audite vocem meam. &c.*

IV. Resp. 2. Defacto humano, contra regulam divinam, interprete Christo Matth. xix. 4. seq. commissio, etiam hic agi, non autem de jure divino. Illud factum Deus recenset, כי חתן Si fuerint duæ uxores, non jus. Ex facto casum format. Adeoque regula illa, *Qui disponit de consequente, vult etiam antecedens*, qua utuntur, limitanda est, *vult*, i. e. permittit, sive tolerat, concedo, approbat, nego. Exempla sunt obvia, quorum nonnulla ad legem præcedentem citavi. De percussore viri, ut innocens sit Exod. xxi. 19. Deus disposuit; de viris rixantibus, lædentibusque gravidas, disposuit com. 22. de stupro, ut stuprata dotetur & ducatur, disposuit Exod. xxi. 16. de homicida, Num. xxxv. 25. de capta in bello Deut. xxi. 10. seq. de filio contumace com. 18. de quæstu meretricio non inferendo ærario Deut. xxi. 18. de dimissa & dimissuro cap. xxiv. 1. seqq. de scorto Rahab Ios. vi. 25. de quæstu fornicationis spiritualis Tyrionum, Deus, summus legislator, disposuit Ies. xxi. 18. Ideone percussorem, rixas, læsiones gravidarum, stupra, homicidia, indomitam libidinem, contumaciam, quæstum meretricium, divortia, scortationem, & fornicationem spirituales approbavit? Christus aperte negat, mandatum repudium Matth. xix. 8. Deus tamen lege consultum ivit mulieri innocenti.

V. Non enim insolitum est Mofi referre, quæ perperam agebant,

bant, & acturi erant Israëlitæ, quibus salutare leges opponit, ut injuriæ cursum sistat. Deut. xvi. 1. 14. de Rege quod narratur, non est mandatum, sed peccatum 1 Sam. xii. 17. & modus petendi & ipsa petitio vitio non caruit. Non enim dicit, *Quando veneris in terram &c. statues super te Regem*, sed, *si dixeris, statuam super me Regem*. Deut. xv. 1. 14. Ita & hic casus formatur, polygamia posita. Decidi autem casus potest, etsi factum, quod supponitur, non approbetur.

VI. Frustra iterum excipit Arcuarius p. 133. magnum esse discrimen inter legem hanc & illam Deut. xxiii. 18. eo quod *quæstus meretricius reprobetur, filii autem ex polygamia nati in suo jure defendantur*. Nam stuprata & dimissa etiam defenduntur, neque tamen licitum est stuprum aut divortium. Tolerante Deo polygamiam, in parentum successione merito habiti fuere legitimi, etiam qui ex secundis, aut tertiis, aut aliis deinceps uxoribus nati. Itaque nullius momenti est, quod adfert ex Diecmano, *non esse attendenda verba conditionata, sed expressum Dei mandatum, primogenito jus primogenitura adscribens. Si polygamia esset peccatum, & adulterium, liberos ex ea natos fore illegitimos*. Supra enim responsum est, aliud esse, matrimonium illud legitimum fuisse in foro civili, aliud in foro conscientie. Prius hic damus, non posterius. Cavit Deus saltem, si de polygamia simultanea intelligatur, ne peccatum peccato cumulet polygamus, exhæredando filium exosæ. Quod Lutheri auctoritas obtrudatur, futile est & ineptum, ac desperatæ causæ indicium, cum non sit verbum divinum, quicquid ille dixit. Omnis homo mendax est & errori obnoxius Psal. cxvi. 11. Rom. 111. 4.

VII. Denique ad Theophili ratiocinium, Mosem modo rixas finiendi superfedere potuisse, si polygamiam ipsam ceu antecedentem causam prohibuisset, cum Fr. Junio respondemus: *Deus quidem hæc mala curare lege potuisset, ut Deus: sed hic legem politicam tulit, eamque ut legislator, rationibus politicis accommodat: proinde etsi qua Deus, potuit momento emendare mala ista divina potentia sua, tamen legislatoris humani partes quodammodo suscepit in his & consimilibus argumentis; ut prudentiam hanc politicam de rebus permittendis, ferendis, tolerandisque doceret exemplo suo*.

VIII. Restat Lex de Leviratu, seu fratris uxore, ducenda Deut. xxv. 5. seqq. כִּי יָשָׁבוּ אָחִים יַחְדָּו וּבַת אֶחָד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תהיה

odio habuit, & singulari iudicio punivit, teste Abarbenele de Lamecho *Comment. in Genes. iv.* Nec probabile est, obligatos fuisse fratres conjugatos, quia id locum dedisset variis molestiis & rixis domesticis, nec tam commode per conjugatos tribus conservari potuissent, quam per cœlibes.

XIV. Resp. 3. Ex Matth. *xxi. 24.* haud obscure liquet, juxta Sadducæorum mentem, fratres, quibus ex lege Mosaica, successive nupsisse dicitur mulier, fuisse cœlibes, non conjugatos. Quia una hæc mulier uni tributa, ex ipsorum sententia, si alterum esset sæculum, perpetua foret diffidiorum occasio; si vero jungenda esset septem maritis, ingens nasceretur confusio. Major autem orta fuisset difficultas, si lex leviratus etiam conjugatos obligasset. Siquidem quæri ab ipsis potuisset, quid juris ille habiturus esset, cui jam propria erat uxor, an illi in sæculo futuro duæ attribuendæ uxores, quas in hoc sæculo habuerit. Quam tamen circumstantiam Sadducæi sicco transeunt pede.

XV. 4. Adde, quod pluribus fratribus demortuis sine prole, relictis uxoribus singulis, frater superstes non jubeatur omnes capere, quia dicitur (*com. 9.*) *qui non ædificat domum fratris sui.* Ut unica domus ædificetur, non plures, jussit lex. Et viduarum plurium unam tantum tenebatur accipere frater superstes. De quo Seldenus *Uxor. Hebr. lib. 1. Cap. xii.* Wagenfeil *ad Sora pag. 1130.* Si vero Deus conjugatos etiam voluisset obligatos, & polygamia delectatus fuisset, quidni cœlebs plures viduas unius fratris, aut plurium fratrum uxores accipere debuisset?

XVI. Resp. 5. Si ejusdem Fran. Junii, Celeberrimi S. literarum interpretis commentarium æque in Deuteronomion inspexisset Theophilus, ac in Genes. *xxxviii.* ubi antiquitatem & causam legis ostendit, aliter forte sensisset, cujus verba hic apponere placet, ad Deut. *xxv. 5.* *In casu a Mose proposito duæ singulares circumstantiæ sunt observandæ, quarum a plerisque interpretibus non satis fuit habitatio; una, quod agitur de fratribus simul habitantibus, id est, filiis familias, aut certe, qui in aliam familiam nondum transiverint, sed communi familia utantur, cujusmodi sunt fratres COELIBES apud patrem, aut fratrem maximum natu in paterna domo. Alterum est, quod non agitur de morte fratris cujuslibet, sed de morte primogeniti, qui unus ex illis, i. e. primus appellatur &c. Deinde, multis interpositis, dicit: Alia questio est, utrum hæc lex igitur ad propinquum conjugatum pertineret.*

Respon-

Responsio est, minime pertinere. Nam ut illud mittamus, quod hic agitur de fratribus, una habitantibus; non solent autem conjugati fratres, multis gravibusque de causis una habitare; profecto & ratione & auctoritate sententia illa evertitur. Ratione, quia contra jus naturale est, ut idem vir duas simul uxores habeat, quod scelus primus Lemec impius perpetravisse legitur Gen. IV. Auctoritate vero, tum quia interdicat Deus Lev. 18. & sermo Scriptura improbat I Sam. I. & alibi, tum quia Chaldæus ipse Paraphrastes historiam illam in libro Ruth explicans diserte hanc rationem adfert, quod ille, qui Rutham renuit ducere, excusaret sibi domi uxorem esse, non licere autem alteram superducere. Hæc silentio preffit noster Aletheus, Junii commentarium commendans in Genes. xxxviii. quia, si legerit, suæ hypothefi neutiquam infervere, animadvertit.

XVI. Historia Ruthæ, quam prolixè refert Arcuarius p. 184. 185. 186. huc non pertinet, cum non agat de fratre, qui fratrem duceret, sed de propinquo, cui jus erat redimendi patrimonium venditum ex lege Levit. xxv. 25. nec hæc traditio calcei signum erat renunciationis fratriæ, sed solennis acquirendi domini formula, & contractuum confirmatio. Ita sentiunt Auctores *Medrasch Ruth* f. 42. col. 2. R. Sal. Jarchi, Elias in *Thisbi*, Abarbenel *Comment. in legem Deut. xxv.* Seldenus *de successionibus ad bona defunct.* cap. xv. atque *de Jure Nat. & Gent. lib. vi. c. v.* Drusius, Buxtorfius, Piscator, aliique viri docti quamplurimi. Objicit tamen Arcuarius pag. 186. Boazum proximo hæredi conjugato agrum offerre, secundum legem? Respond. Grotium arbitrari, Ruth. iv. 6. *vindicem quasi dixisse, malo aliam uxorem ducere, ut mihi, non mortuo, hæredes sint.* Iosephus autem *Antiquit. lib. v. cap. xi.* eum uxorem & liberos jam habuisse, scribit. Res illa obscura est. Perperam tamen Arcuarius ex Boazi oblatione, a Rutha Moabitiide uxore demortui comparabis partem agri, ut excites nomen demortui in possessionem ejus, colligit, polygamiam esse licitam; & perperam ad id probandum, excalceationem refert ad pœnam Deut. xxv. 9. cum fuerit tantum contractus firmamentum, ut apud nos clavium traditio, qua alteri dominium datur.